TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20865
Tarih : 26.10.2026

52127

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumunun 23 Ekim 2026 tarihinde yayımladığı Yükseköğretim Beyin Göçü İstatistikleri, 2025 verilerine göre yükseköğretim mezunlarının beyin göçü oranı 2024 yılında yüzde 2,0 iken 2025 yılında yüzde 2,2'ye yükselmiştir. Bu oran erkeklerde yüzde 2,7, kadınlarda ise yüzde 1,8 olarak gerçekleşmiştir.

Beyin göçü oranı devlet üniversitesi mezunlarında yüzde 1,9, vakıf üniversitesi mezunlarında yüzde 4,4, vakıf üniversitelerinin tam burslu mezunlarında ise yüzde 8,6 olmuştur. Lisans programları arasında moleküler biyoloji ve genetikte yüzde 13,1, işletme mühendisliğinde yüzde 13,0 ve matematik mühendisliğinde yüzde 11,0 oranında beyin göçü kaydedilmiştir.

OECD'nin Education at a Glance 2026 raporuna göre Türkiye'de 2023 yılında lisans ve üzeri yükseköğretim düzeylerinde öğrenci başına kamu harcaması, satın alma gücü paritesine göre 9 bin 93 dolar olurken OECD ortalaması 16 bin 405 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu veriler, yükseköğretim mezunlarının yurt dışına yöneliminin üniversitelerin eğitim ve araştırma olanakları, akademik istihdam koşulları ve bilimsel üretim kapasitesiyle birlikte incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Bu bağlamda:

1. Yükseköğretim mezunlarının beyin göçünün nedenlerini belirlemek amacıyla Yükseköğretim Kurulu veya ilgili kamu kurumları tarafından 2023–2026 yıllarında hangi araştırmalar yapılmıştır? Bu araştırmalarda tespit edilen başlıca nedenler nelerdir?
2. 2023–2026 yıllarında Türkiye'deki üniversitelerden mezun olduktan sonra yurt dışına yerleşen kişilerin eğitim alanlarına, üniversite türlerine, cinsiyetlerine ve illere göre dağılımı nedir? Bu verilerin düzenli olarak izlenmesi amacıyla hangi çalışmalar yürütülmektedir?
3. 2023–2026 yıllarında üniversitelerde görev yaparken yurt dışındaki yükseköğretim ve araştırma kurumlarına geçiş yapan akademik personel sayısı kaçtır? Bu kişilerin akademik unvanlarına, bilim alanlarına ve üniversitelere göre dağılımı nedir?
4. Türkiye'deki üniversitelerde 2023–2026 yılları arasında doktora eğitimini tamamlayan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin kaçı üniversitelerde veya kamu araştırma kurumlarında istihdam edilmiştir? Doktora mezunlarının akademik istihdama erişimini artırmaya yönelik hangi çalışmalar yapılmaktadır?

5. Üniversitelerde araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve öğretim üyesi kadrolarının yıllara göre sayısı ve doluluk oranları nedir? Akademik personelin çalışma güvencesi, özlük hakları ve kariyer olanaklarını geliştirmeye yönelik hangi düzenlemeler planlanmaktadır?
6. Üniversitelerin araştırma altyapısına, laboratuvarlarına, bilimsel projelerine ve akademik personelinin mesleki gelişimine 2023–2026 yıllarında ne kadar kaynak ayrılmıştır? Bu kaynakların üniversitelere ve bilim alanlarına göre dağılımı nedir?
7. Üniversite mezunlarının beyin göçü oranları arasındaki bölgesel farklılıkların nedenleri araştırılmış mıdır? Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki üniversitelerin araştırma kapasitesini ve mezunlarının istihdam olanaklarını geliştirmek amacıyla hangi programlar uygulanmaktadır?
8. Yurt dışında çalışan akademisyenlerin ve araştırmacıların Türkiye'ye dönüşünü desteklemek, uluslararası bilimsel iş birliklerini geliştirmek ve yurt dışındaki mezunların Türkiye'deki üniversitelerle bağlarını sürdürmek amacıyla 2023–2026 yıllarında hangi programlar uygulanmıştır? Bu programlardan kaç kişi yararlanmış, kaçı Türkiye'de istihdam edilmiştir?